

УДК 656.224.072

П. О. ЯНОВСЬКИЙ^{1*}

^{1*} Каф. «Організація авіаційних перевезень», Національний авіаційний університет, пр. Комарова, 1, 03058, м. Київ, тел. (044)-406-77-44, (067)-403-15-76, ел. пошта niklu@ukr.net, ORCID 0000-0003-4430-5386

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПАСАЖИРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Важливість пасажирського транспорту в економічно розвиненому суспільстві є ключовою темою статті. Пасажирські перевезення виконуються різними видами транспорту, при цьому місце, роль і географія використання кожного з них залежать від багатьох факторів. Максимальна якість і задоволення потреб населення в перевезеннях в основному забезпечується раціональним та економічним застосуванням технології. Пасажири з врахуванням якості транспортних послуг обирають вид транспорту, що врешті й формує транспортні витрати.

Конкуренція призводить до покращення якості обслуговування транспортом пасажирів і підвищення ефективності всіх компонентів системи. Умови виконання перевезень є складними та характеризуються постійними змінами в розмірах, підвищенням вимог до реалізації та проведенням політики енергозбереженості, ефективністю використання основних засобів транспорту та відсутністю амортизації. За наявності об'єктивних і суб'єктивних труднощів, які пов'язані з соціально-економічною значущістю, потрібність в пасажирському транспорті в суспільстві постійно зростає.

В статті розкрито способи підвищення ефективності пасажирських перевезень в Україні шляхом подальшого вдосконалення комплексного державного регулювання та нормативно-правової бази перевезення пасажирів, реструктуризації управління пасажирського комплексу на основі принципів ринкової економіки та орієнтації системи на потреби пасажирів. Крім цього, важливо забезпечити максимальну координацію та інтеграцію всіх елементів перевізного процесу на кожному виді транспорту, а також взаємодію всіх видів транспорту, та забезпечити впровадження комплексних автоматизованих систем управління пасажирськими перевезеннями. Забезпечення високої якості послуг населенню разом з ефективним використанням рухомого складу дозволить раціоналізувати організацію пасажирських перевезень, а досягти раціонального рівня обслуговування пасажирів є можливим на основі принципу компромісного рішення шляхом співставлення витрат, доходів і визначення прибутку.

Ключові слова: пасажирські перевезення, транспортний комплекс, технічні засоби, ефективність, якість послуг, взаємодія, компромісне рішення.

Постановка проблеми

Транспорт представляє собою важливу ключову складову економіки держави, без якісного функціонування якої неможливий подальший економічний розвиток нашого суспільства. Пасажирський транспортний комплекс – одна із значущих частин транспортної системи, яка має велику соціально-економічну вагу у силу її важливої ролі в життєзабезпеченні світової спільноти. Перевезення населення нашої держави здійснюється основними видами транспорту, місце, роль і географія дії кожного з них залежить від багатьох чинників. Разом вони виконують завдання з максимального і якісного, що має супроводжуватися раціональним і економічним використанням технічних засобів.

Пасажири, враховуючи особливості транспортного забезпечення конкретного регіону і якість їх обслуговування кожним видом транспорту, а також наявні недоліки і досягнення в їхній роботі, обирають певний вид транспорту,

тим самим економічно зміцнюють його. В ринкових умовах особливо загострюється конкуренція між різними видами транспорту, що спонукає спеціалістів до постійного пошуку нових форм і сучасних методів організації пасажирських перевезень для поліпшення умов перевезень (зручності, комфорту), зменшення вартості проїзду, часу на доставку пасажирів до місць призначення, постійного вдосконалення транспортних засобів і безумовного гарантування безпеки пасажирів і їхнього багажу під час перевезень.

Вступ

Ефективне функціонування економіки, ринків товарів і послуг у суспільстві, а також динамічний розвиток регіонів, міжнародних економічних, культурних зв'язків і розширення торгівлі з іншими державами забезпечується розвинутою, розгалуженою, надійною та стабільною *транспортною системою*, що слугує міц-

ною базою соціально-економічного розвитку держави. Мобільність економіки будь-якої держави, її спроможність адаптуватися до мінливих умов *ринку* можлива за наявності розвинутої виробничої *інфраструктури* з усіма її складовими (однією зі складових є транспортна система), яка виступає чинником, що сприяє раціональній організації життєзабезпечення економічного простору, реалізації регіонального поділу праці з передбаченням змін географічного розміщення не тільки різноманітних товарів, а й людей, тобто перевезень великої маси вантажів і пасажирів.

Аналіз досліджень і публікацій

Проблемам розвитку, дослідженням сучасних особливостей, структури та принципам функціонування пасажирського комплексу присвячені наукові праці таких учень як Кочнев Ф. П., Правдін М. В., Негрей В. Я., Пазойський Ю. О., Гудков В. А., Міротін Л. Б., Юдін В. А., Антошвілі М. Є., Вакуленко С. П., Аксьонов І. М., Іловайський М. Д., Кулаєв Ю. Ф., Сич Є. М., Гудкова В. П., Макаренко М. В., Мірошніченко О. Ф., Христофор О. В., Єфремов І. С., Нікітіна А. Н., Габа В. В., Марінцева Х. В. та інші [1-17].

Аналіз результатів виконаних досліджень показав, що на сьогодні недостатньо розкрита змістовна частина шляхів підвищення ефективності функціонування пасажирського комплексу України.

Метою дослідження є спроба удосконалити змістову частину, систематизувати та чіткіше окреслити шляхи підвищення ефективності функціонування пасажирського комплексу України.

Викладення основного матеріалу

Пасажирський транспорт для суспільства має велике соціально-економічне значення, оскільки він впливає на життєзабезпечення держави. Пасажирські перевезення виконує залізничний, автомобільний, повітряний та водний (морський та річковий) транспорт. Сфера використання, а також оптимальний радіус дії кожного виду залежить від багатьох чинників. Вибираючи вид транспорту, пасажирів порізно оцінюють переваги і недоліки кожного з них, насамперед оцінюють безпеку, надійність, регулярність, вартість проїзду, умови пересування (зручність, комфорт), швидкість і витрати часу на проїзд до місця призначення.

Конкуренція на ринку транспортних послуг вимагає постійного удосконалення транспортних засобів і технологій та організації пасажирських перевезень.

Динамічність транспортного ринку в поєднанні з конкуренцією значно ускладнює діяльність усіх складників транспортної системи, спрямовану на повне і своєчасне задоволення потреб населення в перевезеннях. Конкуренція спонукає до підвищення якості транспортного обслуговування пасажирів, ефективності і якості роботи транспортної системи. Завдання якісного обслуговування пасажирів в умовах ринку дуже складне. Його розв'язання потребує пошуку оптимальних рішень не тільки транспортними організаціями, а й іншими галузями економіки, які забезпечують транспорт матеріальними ресурсами і технікою.

Умови виконання транспортом завдань з якісного перевезення пасажирів на тепер дуже складні. Вони характеризуються такими ознаками:

- постійними змінами обсягів пасажирських перевезень і посиленням вимог до їх здійснення;
- намаганням в досягненні суттєвих зрушень у відродженні економіки держави;
- необхідністю реалізації вимог енергозбережної політики, через постійне зростання вартості енергоносіїв і велику залежність нашої держави від зовнішніх чинників;
- необхідністю дотримання умов охорони навколишнього середовища;
- необхідністю підвищення ефективності використання основних виробничих фондів;
- якісним підвищенням рівня перевізної роботи.

Теперішні тенденції на ринку пасажирських перевезень, прогнозне зростання потреб у пасажирських перевезеннях, підвищення їх якості вимагають широкого використання досягнень науково-технічного прогресу, вітчизняного і закордонного досвіду у сфері створення нової транспортної техніки і розробки та впровадження сучасної технології перевезень. Крім того, у процесі вдосконалення пасажирських перевезень виникають специфічні для пасажирських сполучень труднощі:

- **об'єктивні**: значні труднощі у довгочасному плануванні і прогнозуванні структури, розмірів та напрямів перевезень пасажирів через невизначеність попиту;
- **суб'єктивні**: збереження ставлення до па-

сажирських перевезень як до другорядних (порівняно з вантажними), що призводить до меншого виділення ресурсів, ніж для вантажних перевезень.

Інколи труднощі в перевезенні вантажів усуваються за рахунок пасажирських перевезень (зменшення швидкостей руху пасажирських поїздів, пріоритетний пропуск вантажних поїздів та ін.).

Соціально-економічне значення системи пасажирських перевезень для суспільства полягає у тому, що:

- пасажирськими сполученнями охоплюється все населення держави;

- пасажирські перевезення сприяють розвитку і зміцненню економічних, соціальних та культурних зв'язків між регіонами і державами;

- зв'язуються в одне ціле різні регіони держави;

- забезпечується природна міграція населення;

- чиниться вплив на розвиток міжнародних зв'язків;

- формується престижність тих чи інших районів розселення, вибору місць роботи, навчання і відпочинку;

- рівень продуктивності праці, чіткість організації виробничого процесу перебуває в прямій залежності від якості пасажирських перевезень;

- більш раціонально використовуються трудові ресурси, збільшуються радіуси територій, з яких трудові ресурси залучаються до виробництва, більш повно використовуються основні виробничі та житлові фонди завдяки введенню швидкісних та високошвидкісних сполучень в пасажирських перевезеннях;

- забезпечується систематичне задоволення соціально і економічно виважених заявок на перевезення в будь-який період року, в будь-якому напрямі при задоволенні необхідного рівня комфорту;

- своєчасність доставки пасажирів у пункти призначення забезпечується наявністю гарантованих термінів доставки пасажирів, що зумовлено дотриманням розкладів руху поїздів (автобусів, суден, літаків), тим самим пасажирам надається можливість використання вільного часу на свій розсуд;

- дотримання перевізниками вимог підвищення якості обслуговування пасажирів, що оцінюються відповідними критеріями, які регламентують рівень якості обслуговування па-

сажирів і наданого їм комфорту, сприяє підтриманню доброго гумору і фізіологічного стану пасажирів.

Наведені складники соціально-економічного значення системи пасажирських перевезень ставлять специфічні вимоги до техніки і технології перевезень. Систематизація та об'єднання в одне ціле цих вимог визначають умови створення чіткої і ефективної системи пасажирських сполучень у масштабі держави, яка включає різні види транспорту, що взаємодіють між собою. *Отже, формування і функціонування системи пасажирських сполучень має здійснюватися в рамках єдиної транспортної системи з урахуванням взаємодії та узгодженості вантажних і пасажирських перевезень на загальних принципах єдиної системи.*

Такими принципами є забезпечення комплексного розвитку і використання всіх видів транспорту, а також їх взаємодії в технічному, технологічному, соціально-економічному, організаційному і правовому аспектах. Для розв'язання проблеми розвитку системи пасажирських перевезень в державі важливо визначити раціональні шляхи виконання поставлених перед нею завдань, чітко окреслити цілі, які необхідно досягати.

Ринкові умови потребують постійного пошуку сучасних методів оперативного управління пасажирськими перевезеннями для того, щоб зберегти сталі положення і функціонування транспортних підприємств на ринку транспортних послуг, забезпечити зниження експлуатаційних витрат і збільшення прибутків. Перспектива стабілізації економічних процесів в нашій державі призведе до постійного збільшення пасажирських перевезень, що потребує перебудови у стислі терміни роботи всього пасажирського комплексу держави через розв'язання великої кількості різноманітних завдань з удосконалення технічного і технологічного складників процесу перевезень пасажирів. *Головне завдання влади полягає у створенні сучасного, ефективного за ринкових умов пасажирського транспорту, прибутковість якого буде зростати не лише завдяки збільшенню обсягів перевезень, а раціональному використанню основних фондів і скороченню матеріальних та фінансових витрат на перевезення.*

Ефективність функціонування пасажирського комплексу в перспективі залежить від точності визначення стратегії і тактичних шляхів реалізації реструктуризації та розвитку господар-

ства, а також *забезпечення раціональної організації роботи всіх підрозділів пасажирського транспорту*. Розв'язуючи завдання підвищення ефективності роботи пасажирського господарства держави, слід спиратися на: державну політику з розбудови сучасної європейської держави; рішення та практичні дії державних і галузевих органів щодо політичної й економічної інтеграції України до європейської та світової спільнот держав і їх транспортних систем; збереження і розвиток наявних рівноправних економічних і культурних зв'язків з державами СНД; структурну перебудову галузі з урахуванням реальної динаміки і географії пасажиропотоків і практичного вітчизняного та світового досвіду.

Транспортний комплекс — важливий складник економіки держави, який забезпечує життєдіяльність суспільства. Нормальне, злагоджене функціонування всього комплексу залежить від роботи великої кількості структурних підрозділів, зокрема з обслуговування пасажирів. Розв'язання завдання підвищення ефективності роботи транспортної галузі в цілому суттєво залежить не тільки від якісного здійснення перевезень, а й від зниження собівартості пасажирських перевезень. Тому проблема забезпечення економічного управління пасажирськими перевезеннями сьогодні потребує розробки цілісної системи заходів для усунення недоліків у сфері організації соціально значущих пасажирських перевезень. У зв'язку з цим якісне розв'язання названої проблеми прямо залежить від упровадження в практику сучасної техніки і новітніх технологій. Пріоритетним напрямом в діяльності транспортної галузі є також забезпечення ефективного використання основних фондів і особливо транспортних засобів (вагонів, локомотивів, автобусів, літаків, суден) та їх оновлення.

Отже, важливий аспект в обґрунтуванні шляхів підвищення ефективності роботи пасажирського транспорту полягає у визначенні того, яким чином найбільш ефективно використовувати наявні ресурси кожного підприємства. В рамках нинішньої конкуренції у разі не розв'язання цього завдання транспортне підприємство втратить на ринку свою конкурентоспроможність, що призведе до його ліквідації. Для оцінки ефективності роботи, використання основних та обігових фондів, видів діяльності кожного транспортного підприємства використовують спеціальну систему показників. У су-

часних умовах ефективність функціонування будь-якого підприємства часто оцінюється з використанням показника *рентабельності*, а також визначається *фінансовий результат* діяльності підприємства (збиткове або прибуткове).

Жорстка конкуренція на ринку транспортних послуг спонукає транспортні підприємства до проведення систематичних і докладних аналізів своєї діяльності, на підставі яких буде обґрунтовано даватися економічна оцінка роботи підприємства в цілому, кожного його підрозділу і виду діяльності. Така докладність надасть можливість своєчасно виявляти недоліки в роботі на кожному етапі процесу перевезень пасажирів, оцінювати їх наслідки, запобігати їхній появі та швидко реалізовувати ефективні заходи щодо їх усунення (якщо вони виникли). Крім того, на підставі результатів таких аналізів підприємство має відпрацьовувати тактику і стратегію поведінки на транспортному ринку.

Гнучка економічна політика підприємства у поєднанні зі своєчасною реалізацією ефективних заходів щодо впровадження нової техніки і прогресивної технології забезпечать рентабельність роботи підприємства, що підвищить ефективність функціонування пасажирського комплексу України і призведе до ліквідації збитковості деяких видів пасажирських перевезень, зокрема залізничних. Серед причин збитковості залізничних пасажирських перевезень виділяють такі:

- недостатня відповідність обсягів руху пасажирських поїздів реальному попиту на деяких напрямках;
- невисока населеність окремих пасажирських поїздів;
- недоліки тарифної та державної політики у сфері пасажирських перевезень.

Задля подолання цих негативних явищ необхідно *запровадити в практику управління залізничними пасажирськими перевезеннями системи* проведення економічних аналізів і визначення рентабельності конкретних пасажирських поїздів, особливо в далекому сполученні. Це дасть змогу *зіставляти доходи та витрати кожного поїзда*, виявляти шляхи зменшення збитковості пасажирських перевезень за рахунок більш ефективного використання пасажирського вагонного парку (збільшення кількості рейсів відповідно до реального пасажиропотоку; упровадження взаємозамінності поїздів на різних маршрутах за рахунок використання уніфікованих схем; введення нових рентабель-

них поїздів; зменшення кількості нерентабельних поїздів та ін.).

Результати таких аналізів і розрахунків слугуватимуть базою для визначення доходів та калькуляції витрат не тільки конкретних пасажирських поїздів, а й пасажирських залізничних перевезень загалом. Такі методичні підходи до визначення ефективності пасажирських перевезень на залізничному транспорті можуть бути корисними при розв'язанні аналогічного завдання для інших видів транспорту.

Висновок

Підвищення ефективності функціонування пасажирського комплексу України можливе за рахунок:

– подальшого удосконалення комплексу державного регулювання системи перевезень пасажирів (організація транспортного ринку, ліцензування діяльності, контроль транспортних тарифів, податкове регулювання, розробка і контроль виконання екологічних стандартів, норм безпеки й охорони праці);

– проведення реструктуризації системи управління пасажирським комплексом на підставі принципів ринкової економіки й орієнтації цієї системи на потреби пасажирів;

– удосконалення правової бази пасажирського комплексу держави через ухвалення на рівні Верховної Ради України необхідних законів, а також щорічне визначення індексації пасажирських тарифів і розмірів компенсацій транспортних витрат в державному бюджеті та ін.;

– вилучення з експлуатації морально застарілих і фізично зношених транспортних засобів (рухомого складу) і заміна їх новими;

– забезпечення максимальної координації та інтеграції всіх елементів перевізного процесу кожного виду транспорту, а також взаємодії всіх видів транспорту;

– впровадження комплексних автоматизованих систем управління пасажирськими перевезеннями;

– раціоналізації організації пасажирських перевезень заради забезпечення високого рівня і якості обслуговування населення у поєднанні з ефективним використанням рухомого складу;

– раціоналізації графіків руху транспортних засобів;

– забезпечення на основі принципу компромісного рішення раціонального рівня обслуго-

вування пасажирів, який визначається зіставленням витрат, доходів і визначенням прибутку;

– впровадження економічно обґрунтованих тарифів, які, з одного боку, не мають бути збитковими, а з іншого — забезпечувати доступність громадського транспорту для всіх верств населення і не погіршувати добробут людей;

– формування і впровадження доцільної системи сервісного обслуговування пасажирів, яка передбачала би розширення і підвищення якості послуг, розвиток рекламної діяльності тощо;

– розробки і впровадження у роботу рухомого складу системи економічної діяльності транспортних підприємств задля визначення техніко-економічних показників в інтересах кожного підрозділу, транспортного засобу, зіставлення витрат і доходів від здійснення пасажирських перевезень;

– зменшення «хронічної» збитковості пасажирських перевезень на залізничному транспорті і ліквідації практики покриття збитків від них за рахунок прибутку від вантажних перевезень через вжиття рішучих заходів, а саме: підвищення маршрутної швидкості пасажирських поїздів; подальше впровадження руху денних поїздів; оптимізацію композиції поїзду з більшим урахуванням реальних пасажиропотоків та їх структури; підвищення комфортності пасажирських поїздів; ліквідацію збиткових маршрутів; скорочення терміну перебування рухомого складу в пунктах обороту; збільшення населеності пасажирських поїздів; оптимізацію підв'язки пасажирських поїздів за окремими маршрутами та ін.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Кочнев, Ф. П. Пассажи́рские перевозки на железнодорожном транспорте / Ф. П. Кочнев. – Москва : Транспорт, 1980. – 496 с.

2. Кочнев, Ф. П. Оптимальные параметры пригородных пассажирских перевозок / Ф. П. Кочнев. – Москва : Транспорт, 1975. – 304 с.

3. Пазойский, Ю. О. Оптимизация параметров системы освоения пригородных пассажиропотоков в условиях мегаполиса : автореф. дис. ... д-ра техн. наук : 05.22.08 / Юрий Ошарович Пазойский. – Москва : МИИТ, 2000. – 47 с.

4. Иловайский, Н. Д. Сервис на транспорте (железнодорожном) : учеб. для вузов / Н. Д. Иловайский. – Москва : Маршрут, 2003. – 590 с.

5. Аксенов, И. М. Основы маркетинга в сфере пассажирских перевозок / И. М. Аксенов. – Киев :

КМУГА, 1999. – 185 с.

6. Аксьонов, І. М. Організація пасажирських приміських перевезень : навч. посіб. / І. М. Аксьонов, П. О. Яновський. – Київ : КУЕТТ, 2002. – 67 с.

7. Аксьонов, І. М. Створення економічного механізму управління пасажирським комплексом залізничного транспорту України : автореф. дис. ... д-ра екон. наук / Іван Михайлович Аксьонов. – Київ : Ранковий світ, 2008. – 34 с.

8. Сич, С. М. Пасажирський комплекс залізничного транспорту: розвиток і ефективність / С. М. Сич, В. П. Гудкова. – Київ : Аспект-Поліграф, 2004. – 248 с.

9. Мирошниченко, О. Ф. Комплексная система маркетинговых исследований рынка пассажирских перевозок дальнего следования / О. Ф. Мирошниченко, В. А. Милевская, С. С. Пастухов // Экономика железных дорог. – 2008. – № 3. – С. 41-58.

10. Габа, В. В. Визначення розмірів руху приміських поїздів на ділянці методом цілочисельного програмування / В. В. Габа, Т. М. Грушевська // Залізничний транспорт України. – 2013. – № 3/4. – С. 30-33.

11. Доля, В. К. Пасажирські перевезення / В. К. Доля. – Харків : Вид-во «Фор», 2011. – 507 с.

12. Христофор, О. В. Можливості і перспективи впровадження швидкісних двосистемних міжрегіональних поїздів з розподіленою тягою / О. В. Христофор. – Київ : А. ЯНОВСКИЙ

тофор, Т. С. Мельник // Залізничний транспорт України. – 2011. – № 3. – С. 53-57.

13. Макаренко, М. В. Проблеми і вектори розвитку перевезень пасажирів і вантажів залізничним транспортом України / М. В. Макаренко, І. М. Гойхман // Залізничний транспорт України. – 2011. – № 4. – С. 60-62.

14. Ефремов, И. С. Теория городских пассажирских перевозок : учеб. пособие для вузов / И. С. Ефремов, В. М. Кобозев, В. А. Юдин. – Москва : Высш. школа. – 1980. – 535 с.

15. Никитина, А. Н. Доступность пассажирского транспорта для населения с точки зрения формирования тарифа / А. Н. Никитина. – Москва : Изд-во «Молодой ученый», 2012. – № 8. – С. 134-136.

16. Цибулка, Я. Качество пассажирских перевозок в городах / Я. Цибулка ; пер. с чешск. И. В. Шварца. – Москва : Транспорт, 1987. – 239 с.

17. Горбачов, П. Ф. Дослідження часу очікування пасажирів на зупиночних пунктах міського пасажирського транспорту / П. Ф. Горбачов, В. М. Чижик // Автомобильный транспорт. – 2012. – Вип. 30. – С. 134-138.

Статья рекомендована к публикации к.т.н., доц. Коробовой Р. Г. (Украина)

Надійшла до редколегії 08.05.2016.

Прийнята до друку 10.05.2016.

ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ПАСАЖИРСКОГО КОМПЛЕКСА УКРАИНЫ

Важность пассажирского транспорта в экономически развитом обществе является ключевой темой статьи. Пассажирские перевозки выполняются разными видами транспорта, при этом место, роль и география использования каждого из них зависит от многих факторов. Максимальное качество и удовлетворение потребностей населения при перевозках в основном обеспечивается рациональным и экономичным использованием технологий. Пассажиры с учетом качества транспортных услуг выбирают вид транспорта, что, в конечном счете, и формирует транспортные расходы.

Конкуренция приводит к улучшению качества обслуживания транспортом пассажиров и повышению эффективности всех компонентов системы. Условия выполнения перевозок сложны и характеризуются постоянными изменениями в размерах, повышением требований к реализации и проведением политики энергоэффективности, эффективностью использования основных средств транспорта и отсутствием амортизации. При наличии объективных и субъективных трудностей, связанных с социально-экономической значимостью, потребность в пассажирском транспорте в обществе постоянно растет.

В статье раскрыты способы повышения эффективности пассажирских перевозок в Украине путем дальнейшего совершенствования комплексного государственного регулирования и нормативно-правовой базы перевозки пассажиров, реструктуризации управления пассажирского комплекса на основе принципов рыночной экономики и ориентации системы на потребности пассажиров. Кроме того, важно обеспечить максимальную координацию и интеграцию всех элементов перевозочного процесса на каждом виде транспорта, а также взаимодействие всех видов транспорта, и обеспечить внедрение комплексных автоматизированных систем управления пассажирскими перевозками. Обеспечение высокого качества услуг населению в сочетании с эффективным использованием подвижного состава позволит рационализировать организацию пассажирских перевозок, а достичь рационального уровня обслуживания пассажиров можно на основе принципа компромиссного решения путем сопоставления затрат, доходов и определения прибыли.

Ключевые слова: пассажирские перевозки, транспортный комплекс, технические средства, эффективность, качество услуг, взаимодействие, компромиссное решение.

WAYS OF IMPROVING EFFICIENCY OF PASSENGER COMPLEX OF UKRAINE

The importance of passenger transport in the economically developed society is the key topic of the article. Passenger transportation included the variety of modes of transport, place, role and geographical position and each of them depends on many factors. Maximum quality and meeting the demand of people in traffic mostly accompanied by rational and economic use of technology. Passengers considering the quality of transport services, choosing a mode of transport what finally forms transportation cost.

Competition leads to better quality transport service for passengers and efficiency of all systems components. Conditions of transportation performance of cause to many complex problems, characterized by constant changes in traffic volumes, increased requirements for their implementation and in conducting energy conservation policy, compliance efficiency of fixed assets of transport and lack of depreciation assets. When objective and subjective difficulties of socio-economic importance are present, the demand of passenger transport to society is constantly increasing.

The article disclose the ways of improving the efficiency of passenger transport by counting the Ukraine possible further improvement of complex government regulation and legal framework of the transportation system of passengers restructuring passenger transport management based on market economy principles and orientation of the system to the needs of the passenger. In addition, it is important to ensure maximum coordination of those integration of all elements of the transportation process each mode of transport, cooperation of all, to ensure the introduction of integrated transport systems authorized for passenger traffic. Providing high quality services to the population, combined with effective use of rolling stock can achieve rationalization organization of passenger transport schedules movement of vehicles on the basis of a compromise on service passengers, who recognized the comparison of costs, revenues and profit definition.

Keywords: passenger transport, transport complex, technical means, efficiency, quality of service, cooperation, compromise solution.